

Педагогічні функції лекції у навчально-виховному процесі

І.М.ЗОЛОТАРЬОВА, канд. психол. наук; О.С.ПОНОМАРЬОВ
Харківська національна академія міського господарства

Відомо, що лекція – найважливіша форма навчання, яка характеризується логічним та послідовним викладом навчального матеріалу, що сприяє засвоєнню відповідної системи знань, формує широку професійну компетенцію та загальну культуру.

Відомо, що лекція широко використовується у ВНЗ як форма організації навчального заняття.

У сучасній психолого-педагогічній літературі визначається чотири провідних педагогічних функції лекції як найбільш представленої форми організації початкової діяльності в умовах ВНЗ: пізнавальна, виховна, розвиваюча та організуюча. Дані функції тісно пов'язані між собою, доповнюють одна одну та в цілому сприяють популярності лекції як форми організації навчальної діяльності.

Пізнавальна функція полягає у можливості засобами лекції забезпечити студентів основною науковою інформацією, що необхідна для їх професійної та дослідницької діяльності. Передача знань та їх аналіз передбачає включення новітніх наукових знань, що оперативно відбивають процес розвитку сучасної наукової думки, організації навчальної діяльності на різних етапах засвоєння знань.

Виховна функція – одна із найважливіших. Вона пов'язана із формуванням особистісних якостей майбутніх фахівців та становленням їх соціальної активності. Лекційна організація роботи передбачає не лише передачу інформації, а й безпосереднє спілкування викладача з аудиторією, надає студентам можливості ставити запитання, висловлювати свої думки, сприймати та оцінювати навчальний матеріал безпосередньо в аудиторії.

Розвиваюча функція пов'язана із формуванням пізнавальної активності аудиторії, вимагає ведення лекційного викладання як процесу самостійного творчого пошуку знань, організації подальшої самостійної роботи студентів. Дана функція реалізується тоді, коли лекція не представлена як набір фактів, а навчає думати, розмірковувати, спів ставляти факти, здійснювати аналіз та синтез поставленої проблеми. За словами В.Вересаєва, «знання не должны лежать в нас мертвым грузом, а все время крутиться, кипеть, сцепляются друг с другом, проверяются наблюдениями».

Організуюча функція лекції передбачає керівництво самостійною роботою студентів як у процесі лекції, так і після неї, забезпечує формування певного наукового підходу до предмета.

Реалізація зазначених педагогічних функцій лекції як провідної форми організації навчальної діяльності у ВНЗ передбачає відповідну підготовку лектора. Підготовка лекції – напружена, складна, відповідальна діяльність викладача, що потребує значної концентрації зусиль і вияву майстерності. Даний процес вимагає тривалого часу і передбачає не тільки написання тексту лекції, але й урахування цілого ряду факторів, серед яких у психолого-педагогічній літературі називають:

- психологічну підготовку педагога до проведення лекції;
- глибоке осмислення мети лекції, сутності головних положень;
- внутрішнє переживання змісту лекції;
- оволодіння майстерністю виступу і взаємодії з аудиторією.

Підготовка лекційного матеріалу з урахуванням провідних педагогічних функцій лекції сприятиме підвищенню якості навчально-виховного процесу, особливо для дисциплін гуманітарного циклу.